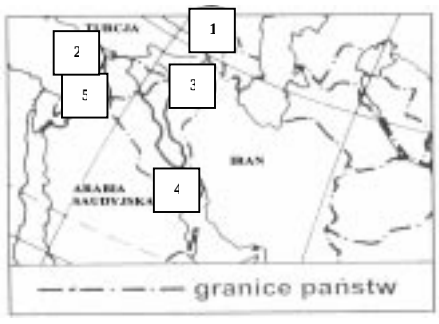
MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO II
PUNKTACJA (0–60)

NR ZAD.	PRZEWIDYWANA ODPOWIEDŹ	PUNK-TACJA	KRYTERIA ZALICZENIA
22.	np.; W celu zlikwidowania różnicy między okresem obiegu Ziemi wokół Słońca (rokiem zwrotnikowym) a rokiem kalendarzowym.	**2**	Za podanie powodu wprowadzenia zasady liczenia lat przestępnych w kalendarzu gregoriańskim **2 pkt**
23.	zwykły, zwykły przestępny, zwykły	**0-2**	Za podanie trzech poprawnych odpowiedzi **1 pkt** Za podanie czterech poprawnych odpowiedzi **2 pkt**
24.	Narysuje strzałki dośrodkowo (spiralnie). Wiatr wieje do oka (środka) cyklonu, bo tam jest najniższe ciśnienie, a siła Coriolisa odchyla go w prawo.	**0-3**	Za poprawne narysowanie strzałek **1 pkt** Za uwzględnienie siły Coriolisa **1 pkt** Za uwzględnienie różnic ciśnienia **1 pkt**
25.	20 października, około godz. 12	**1**	Za odczytanie poprawnej daty i godziny **1 pkt** (dopuszczalny przedział 11 – 12)
26.	np.; Temperatura z +24°C wzrasta do +31°C w oku cyklonu. Wiatr wzmaga się z ok. 33 m/sek. o godz. 8^{00} do ok. 53 m/sek. tuż przed nadejściem oka cyklonu, a w samym oku panuje cisza. Ciśnienie spada z ok. 755 mm o godz. 24^{00} 19 X do ok. 728 mm w oku cyklonu (20 X, godz. 11–12). Wilgotność utrzymuje się na poziomie ok. 97%, a w samym oku spada do 60%. Padać zaczyna ok. 23^{00} 19 X, ilość opadu systematycznie wzrasta i najwięcej deszczu spada 20 X ok. godz. 11^{00}; w oku cyklonu deszcz ustaje.	**2**	Za przedstawienie na podstawie wykresu przebiegu jednego składnika **2 pkt**
27.	np.: Ostrzeganie ludności o nadchodzącym cyklonie, aby się schroniła w bezpieczne miejsca, a statki wpłynęły do portów. Budowanie solidniejszych budowli murowanych, które nie ulegną zniszczeniu w czasie wichury. Zabezpieczanie portów falochronami, aby nie uległy zniszczeniu, stojące w nich statki. Zabezpieczanie ujść rzecznych wałami przeciwpowodziowymi.	**0-2**	Za określenie jednego przykładu działań **1 pkt** Za określenie dwóch przykładów działań **2 pkt**
28.	Umieści na odpowiednich wysokościach właściwe temperatury. Zasięg warstwy inwersyjnej na wys. 600 m n.p.m.	**0-2**	Za prawidłowe zaznaczenie rozkładu temperatury powietrza **1 pkt** Za poprawne zaznaczenie zasięgu inwersji termicznej **1 pkt**
29.	Inwersja temperatury najczęściej występuje w kotlinach górskich.	**1**	Za poprawne sformułowanie wniosku **1 pkt**

30.	np.: W czasie inwersji przy powierzchni ziemi zalega powietrze chłodne i ciężkie. Nie powstaje w nim konwekcja. Brak jest przewietrzania (wiatru). Tuż nad powierzchnią ziemi gromadzą się wszystkie zanieczyszczenia pochodzące z kominów.	**0-2**	Za uwzględnienie warunków pogodowych towarzyszących inwersji **1 pkt** Za wskazanie na związek koncentracji zanieczyszczeń z warunkami pogodowymi **1 pkt**
31.	np.: Zastąpić piece węglowe opalaniem gazowym lub mazutowym. Zbudować miejskie ciepłownie osiedlowe, gdzie na kominach będzie można zainstalować filtry i reduktory gazów.	**0-2**	Za przedstawienie jednej propozycji **1 pkt** Za przedstawienie dwóch propozycji **2 pkt**
32.	np.: CO_2 jest tzw. „gazem cieplarnianym” i nadmierna jego emisja może prowadzić do globalnego ocieplenia klimatu. Ocieplenie klimatu spowoduje zwiększone topnienie lodów w szerokościach okołobiegunowych i podniesienie poziomu wszechoceanu. Wyspy koralowe wznoszą się zaledwie kilka metrów nad poziom morza i mogą zostać zatopione.	**0-3**	Za wyjaśnienie, że CO_2 ociepla klimat **1 pkt** Za napisanie, że ocieplenie spowoduje topnienie lodów i podniesienie poziomu wszechoceanu **1 pkt** Za napisanie, że wyspy koralowe mogą ulec zatopieniu **1 pkt**
33.	a), d)	**0-2**	Za zakreślenie „a” **1 pkt** Za zakreślenie „d” **1 pkt**
34.	np.: Lasy równikowe w procesie fotosyntezy wchłaniają bardzo dużo CO_2. Ich wycinanie powoduje zwiększającą się zawartość CO_2 w atmosferze. Spalanie kopalnych surowców energetycznych prowadzi do zwiększonego udziału CO_2 w atmosferze.	**1**	np.: Za napisanie, że wycinanie lasów równikowych zwiększy ilość CO_2 w atmosferze **1 pkt** lub Za napisanie, że spalanie kopalnych surowców energetycznych zwiększa ilość CO_2 w atmosferze **1 pkt**
35.	II–IV–III–I II–I–IV–III	**0-2**	Za podanie poprawnej chronologii wydarzeń jednego zestawu **1 pkt** Za podanie poprawnej chronologii dwóch zestawów **2 pkt**
36.	zlepieniec, piaskowiec, węgiel kamienny, bazalt,	**0-2**	Za poprawne dobranie dwóch rodzajów skał **1 pkt** Za poprawne dobranie trzech i czterech rodzajów skał **2 pkt**
37.	np.: Występowanie pól i poletek o niewielkich powierzchniach. Duża ilość działek w jednym gospodarstwie. Szachownica pól powstała z podziału działek pomiędzy kilku spadkobierców.	**0-2**	Za wyjaśnienie, co to jest szachownica pól **1 pkt** Za wyjaśnienie, jak powstała szachownica pól **1 pkt**
38.	C.	**1**	Za zakreślenie odpowiedzi „c” (200 lat) **1 pkt**

39.	np.: Korzyści ze scalenia: - obniżenie kosztów produkcji; - szersze stosowanie maszyn; oszczędność czasu i paliwa na dojazdy; - powiększenie areału pól i gospodarstw;- pozbycie się miedz i dróżek, - ułatwienia w stosowaniu nawozów i środków ochrony roślin; - łatwiejszy dojazd do pól; zmniejszenie ilości gospodarstw Przyczyny trudności: - brak zgody sąsiadów na scalenie; - trudno rozstać się z ojcowizną; - nowe gospodarstwo wymaga nowych inwestycji; - niedoskonałość prawodawstwa; - brak funduszy na zakup ziemi	**0-2**	Za podanie tylko dwóch korzyści **1 pkt** Za podanie tylko dwóch trudności **1 pkt** Za podanie jednej korzyści i jednej trudności **2 pkt** Za podanie dwóch trudności i jednej korzyści **2 pkt** Za podanie dwóch trudności i dwóch korzyści **2 pkt**
40.	np.: -Znowelizowanie ustawy dotyczącej scalania gruntów tak, aby przyspieszała i ułatwiała proces scalania. -Przyznawanie rolnikom nisko oprocentowanych kredytów aby zachęcić do powiększania gospodarstw. -Uświadomienie rolnikom korzyści płynących ze scalania, szczególnie rolnikom młodym.	**0-2**	Za podanie odpowiedzi zawierającej jedną zasadną propozycję **1 pkt** Za podanie odpowiedzi zawierającej dwie zasadne propozycje **2 pkt**
41.	Gdański F 2 Warszawski D 7 Tarnobrzeski C 12 Łódzki A 9	**0-3**	Za poprawne uzupełnienie trzech - czterech wpisów w tabeli **1 pkt** Za poprawne uzupełnienie pięciu - sześciu wpisów w tabeli **2 pkt** Za poprawne uzupełnienie siedmiu - ośmiu wpisów w tabeli **3 pkt**
42.	np.: A – ludność zasiedziała, ponieważ przed II wojną światową spore części tych państw należały do Polski B – emigracja polityczna i zarobkowa C – zesłańcy i ich potomkowie	**0-3**	Za określenie przyczyny dla każdej grupy **po 1 pkt**
43.	eksporterzy: Norwegia, Arabia Saudyjska, Rosja, Wenezuela importerzy: Polska, Francja, Japonia, Niemcy	**0-2**	Za pięć i sześć poprawnych przyporządkowań **1 pkt** Za siedem i osiem poprawnych przyporządkowań **2 pkt**
44.	np.: USA są największym w świecie konsumentem ropy lub USA są silnie uprzemysłowione i zużywają bardzo dużo ropy lub USA wolą importować ropę i chronić (oszczędzać) własne zasoby lub inne spełniające warunki zadania	**1**	Za użycie w wyjaśnieniu przynajmniej jednego argumentu **1 pkt**

45.	np.: Za bezpieczniejszy dla środowiska uznawany jest transport ropy naftowej rurociągiem. Argumenty; np.: -w razie awarii mniej ropy przenika do środowiska z rurociągu, z tankowca wycieka prawie cała zawartość i szybko się rozprzestrzenia po powierzchni wodnej -łatwiej opanować awarię rurociągu (ląd) niż tankowca (morze – środowisko bardzo dynamiczne – mobilne) -w awarii rurociągu skażenie środowiska ma charakter lokalny, przy awarii tankowca skażeniu ulega na dużym obszarze morze i wybrzeże; jest to bardzo groźne (śmiertelne) dla ptactwa wodnego	**0-2**	Za podanie rodzaju transportu z jednym argumentem **1 pkt** Za podanie rodzaju transportu z dwoma argumentami **2 pkt**
46.	„a" i „d"	**1**	Zaznaczenie wyłącznie „a" i „d" **1 pkt**
47.	Języki: chiński, hindi, urdu, bengalski, indonezyjski, pendżabski, japoński - duża liczba mieszkańców Języki: angielski, hiszpański, rosyjski, arabski, portugalski, francuski – języki kolonizatorów	**0-2**	Za poprawne utworzenie dwóch par **1 pkt** Za poprawne utworzenie jednej pary i podanie jednej przyczyny **1 pkt** Za poprawne utworzenie dwóch par i podanie dwóch przyczyn **2 pkt**
48.	słowiańska – rosyjski romańska – francuski, hiszpański, portugalski germańska – angielski	**0-3**	Za poprawne wypełnienie każdego wiersza po **1 pkt** *Uwaga!*. W grupie romańskiej odpowiedź zalicza podanie dwóch poprawnych przykładów
49.	np.: W obrębie każdej z ras lub religii istnieje wiele grup etnicznych posługujących się własnymi językami. Religia jest sprawą wyboru.	**2**	Za wykazanie, że kryterium językowe jest częściej stosowane niż religijne lub rasowe **2 pkt**
50.	1 – E; 2 – C, 3 – D, 4 – A, 5 – B	**2**	Za przyporządkowanie trzech miejsc **1 pkt** Za przyporządkowanie czterech i pięciu miejsc **2 pkt**
51.		**0-2**	Za poprawne zlokalizowanie trzech miejsc konfliktów **1 pkt** Za poprawne zlokalizowanie czterech i pięciu miejsc konfliktów **2 pkt**

52.	np.: Spełniają rolę rozjemcy. Nie dopuszczają do walk. Są gwarantem pokoju. Łagodzą napięte stosunki. Nie dopuszczają do prowokacji zbrojnych. Pomagają miejscowej ludności.	**1**	Za określenie jednym zadaniem lub podanie przykładu działania **1 pkt**